

Stefan Breyer

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 20/8-9(224-225), 71-72

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

drogi cywilnej (o czym absolutnie dziś mówić nie można) świadczyłyby nie o zmniejszeniu przestępczości w omawianej dziedzinie, lecz o *votum* nieufności dla sądów karnych.

Ponieważ wniesienie lub niewniesienie skargi karnej zależy w zasadzie od decyzji pokrzywdzonego, zawieszenie procesu cywilnego do czasu wniesienia i rozstrzygnięcia sprawy karnej nie byłoby uzasadnione wyjąwszy wypadki, w których proces karny już się toczy jako prywatnoskargowy lub publicznoskargowy w trybie art. 50 k.p.k., w trybie przyśpieszonym lub przed sądem wojskowym.

Spór cywilnoprawny nie może się stać namiastką postępowania karnego, a zwłaszcza nie może pełnić jego roli wobec piętrzących się przed pokrzywdzonym trudności w procesie karnym. Stanowiłoby to całkowite wypaczenie zamierzeń ustawodawcy i świadczyłoby o tym, że instytucja skargi prywatnej staje się — w pewnym zakresie — instytucją martwą.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

P Y T A N I E:

Byłe prezydium powiatowej rady narodowej decyzją z dnia 26.VI.1969 r., wydaną na podstawie ustawy z dnia 25.VI.1948 r. o podziale nieruchomości w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 35 z późn. zm.), zezwoliło na podział nieruchomości miejskiej na 6 działek, w tym cztery przeznaczono na działki budowlane, natomiast dwie działki mniejsze (o powierzchni: jedna — 86 m. kw., a druga — 70 m. kw.) przeznaczono — zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego — na cele użyteczności publicznej. W decyzji zezwalającej na podział zamieszczono klauzulę, że te dwie mniejsze działki „podlegają przejęciu na rzecz Skarbu Państwa na zasadzie art. 13 cyt. ustawy”.

Decyzja ta nie została w pełni wykonana w orzeczeniu sądu powiatowego z dnia 30.IX.1969 r. co do zniesienia współwłasności i działu spadku, ponieważ własność tych dwóch mniejszych działek, zastrzeżonych dla Skarbu Państwa, została zasądzona na rzecz dwóch uczestników postępowania łącznie z poszczególnymi działkami budowlanymi, którzy działki te, jako gospodarczą całość, łącznie posiadają. Dotychczas Skarb Państwa nie zgłaszał roszczeń w sprawie przeznaczonych dla niego w decyzji działek i dopiero w grudniu 1975 r. urząd miasta wniósł powództwo o przeniesienie własności tych działek na rzecz Skarbu Państwa.

Na tle powyższego stanu faktycznego sformułowane zostało pytanie, czy wobec tego, że ustawa z dnia 25.VI.1948 r. została uchylona przez art. 23 ustawy z dnia 6.VII.1972 r. o terenach budownictwa mieszkaniowego i zagrodowego oraz o podziale nieruchomości w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 27, poz. 192), powyższe roszczenie Skarbu Państwa o przeniesienie własności tych działek, zwłaszcza w świetle art. 23 ust. 2 wymienionej ustawy, zachowało swoją moc prawną.

ODPOWIEDŹ:

Przewidziane w art. 5 ustawy z dnia 25.VI.1948 r. „pozwolenie władzy” na podział nieruchomości było jedną z dwóch przesłanek konstytucyjnych tego podziału obok aktu notarialnego w tym przedmiocie lub też orzeczenia sądowego czy ugody sądo-

wej. Obie te przesłanki muszą być zgodne ze sobą. W danej sytuacji tak jednak nie było, ponieważ stosownie do wydanej decyzji miały być utworzone i przyznane uczestnikom postępowania 4 działki budowlane, Skarbowi Państwa zaś — dwie działki na cele użyteczności publicznej zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym orzeczenie sądowe jest bezwzględnie nieważne. Powództwo Skarbu Państwa o przeniesienie na jego rzecz własności tych działek może jednak doprowadzić do konwalidacji tej nieważności.

Zaden przepis prawny nie pozbawił znaczenia prawnego decyzji o podziale, wydanych na podstawie ustawy z dnia 25.VI.1948 r. W szczególności nie nastąpiło to również na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 6.VII.1972 r. Przepis ten nie jest wprawdzie zbyt jasno ujęty, niemniej jednak treść jego nie powinna nastroczać wątpliwości co do tego, że odnosi się on jedynie do sprawy zabudowania działek budowlanych utworzonych na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów lub do działek, na których rozpoczęto już budowę na podstawie pozwolenia budowlanego. Przepis ten wprowadza jedynie pewne rygory co do zabudowania ich w określonych terminach, ustalonych w planach zagospodarowania przestrzennego lub też określonych w inny sposób. W żadnym razie nie może to przesądzać negatywnie o realizacji zgłoszonych roszczeń Skarbu Państwa o przeniesienie własności działek zastrzeżonych na jego rzecz w związku z dokonanym podziałem.

dr Stefan Breyer

Z NOTATNIKA OBRÓŃCY

„Tymczasowe” upoważnienie do obrony?

Kodeks postępowania karnego z 1928 r. unormował w art. 96 (po zmianie numeracji — art. 86) w sposób jasny, ale w szczególnych sytuacjach dla interesów oskarżonego niedogodny, zasady udzielania obrońcom upoważnienia do obrony. Z wyjątkiem oskarżonych niepełnoletnich i ubezwłasnowolnionych stosowało się tu przepis głoszący, że „strony mogą udzielać pełnomocnictwa bądź na piśmie, bądź ustnie wobec sądu”.

Różne złożone sytuacje życiowe skłaniały orzecznictwo sądowe do łagodzenia tego zbyt zasadniczo sformułowanego przepisu. Przemawiał za taką rozszerzającą wykładnią przede wszystkim wzgląd na interes oskarżonego.

Orzecznictwo przedwojenne dopuściło więc obok pisemnej lub ustnej formy upoważnienia również możliwość udzielenia upoważnienia *per facta concludentii*, np. przez wspólne stawienie się na rozprawę oskarżonego z adwokatem wykonującym obronę bez sprzeciwu ze strony oskarżonego czy też wspólne podpisanie przez nich środka odwoławczego (ZO 377/31). Również już w orzecznictwie przedwojennym uznano, że upoważnienie do obrony może być skutecznie złożone po dokonaniu czynności obrończej, w szczególności po złożeniu środka odwoławczego, ale pod warunkiem, że brak ten będzie usunięty najpóźniej do chwili wydania zarządzenia o przyjęciu tego środka (ZO 142/31 i 204/31).